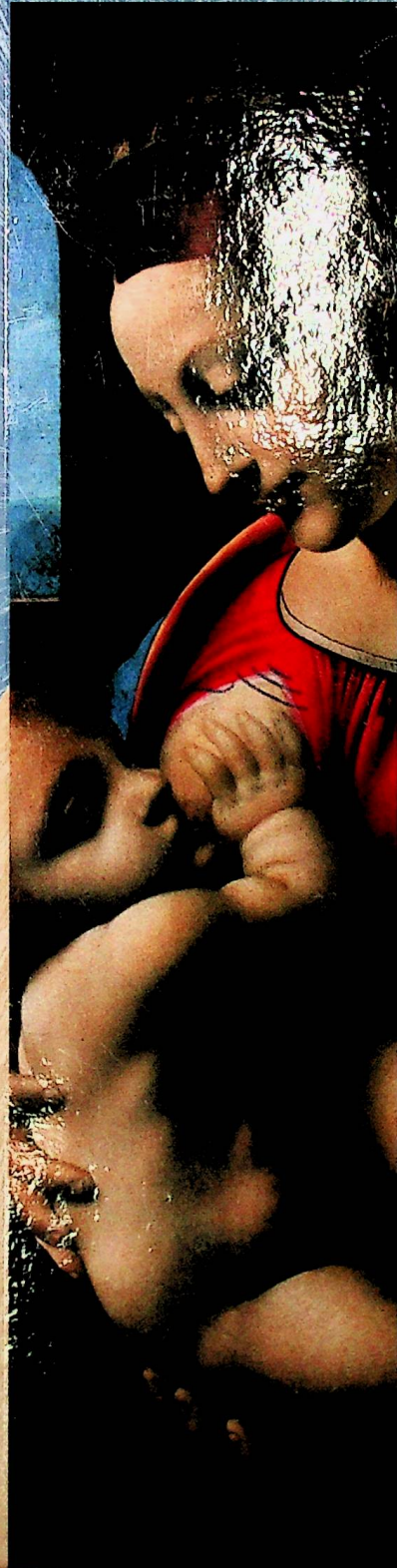

612.43
Е 64

Національний
Підручник

ЕНДОКРИНОЛОГІЯ

NK
PUBLISHERS

Міністерство охорони здоров'я України
Національна академія медичних наук України

ЕНДОКРИНОЛОГІЯ

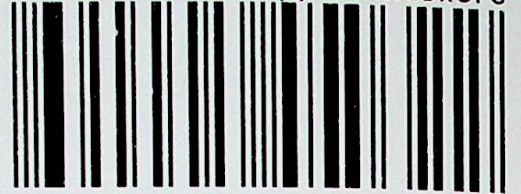
За редакцією
Ю. І. Комісаренко
Г. П. Михальчишин

Підручник для студентів вищих медичних
навчальних закладів IV рівня акредитації

*Видання п'яте,
оновлене та доповнене*

Вінниця
Нова Книга
2020

УДК 612.43(075)
Е64

Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації (Лист № 1/11-10474 від 23.12.2009 р.)

Затверджено Міністерством охорони здоров'я України як підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації (Протокол № 1 від 19.05.2009 р.)

Автори:

П. М. Боднар, Ю. І. Комісаренко, Г. П. Михальчишин, М. І. Бобрик, Л. В. Шуляренко, **О. М. Приступок**, О. В. Большова, Б. М. Венцківський, І. Б. Венцківська, М. В. Власенко, Л. А. Жабіцька, А. Є. Коваленко, М. О. Колесник, **І. В. Комісаренко**, Є. В. Лучицький, В. Г. Майданник, Т. Й. Мальчевська, В. І. Медвідь, В. З. Нетяженко, Н. В. Нетяженко, Н. В. Пашковська, Н. О. Перцева, О. Г. Резніков, Н. В. Скрипник, Р. Л. Скрипник, Т. Ф. Татарчук, А. М. Урбанович, П. Д. Фомін, В. І. Цимбалюк, Є. М. Шепетько.

Рецензенти:

М. Д. Тронько, академік НАМН України та член-кореспондент НАН України, професор, директор ДУ "Інститут ендокринології та обміну речовин імені В. П. Комісаренка НАМН України", завідувач кафедри ендокринології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П. Л. Шупика.

Т. О. Перцева, доктор медичних наук, член-кореспондент НАМН України, заслужений працівник народної освіти України, професор, ректор ДЗ "Дніпровська державна медична академія МОЗ України".

За редакцією проф. Ю. І. Комісаренко та доц. Г. П. Михальчишин

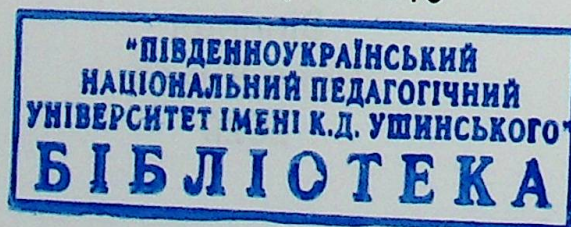
Ендокринологія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / Е64 [П. М. Боднар, Ю. І. Комісаренко, Г. П. Михальчишин та ін.] ; за ред. Ю. І. Комісаренко, Г. П. Михальчишин. – 5-те вид, оновл. та доповн. – Вінниця : Нова Книга, 2020. – 536 с.: іл.

ISBN 978-966-382-821-3

П'яте видання (оновлене та доповнене) підручника відповідає навчальній програмі з внутрішньої медицини. Його основу складають 12 розділів, у яких на сучасному рівні викладені етіологія, патогенез, клініка, діагностика і лікування основних ендокринних захворювань. Істотно перероблено матеріали з питань цукрового діабету, захворювань щитоподібної залози, історії розвитку ендокринології. Значно розширено авторський колектив. Для студентів старших курсів, лікарів-інтернів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та всіх, хто цікавиться ендокринологією.

УДК 612.43(075)

545032

© Автори, 2010

© Автори, оновл. та доповн., 2020

© Нова Книга, 2020

ISBN 978-966-382-821-3

ПЕРЕДМОВА (Мороз В. М.)	11
СЛОВО ДО ЧИТАЧА (Боднар П. М.)	12
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ ТА ПОЗНАЧЕНЬ	13

1 Історія розвитку ендокринології в Україні (Боднар П. М., Комісаренко Ю. І.)

2 Основні принципи ендокринології (Резніков О. Г.)

3 Гіпоталамо-гіпофізарні захворювання (Боднар П. М., Бобрик М. І.)

3.1	Анатомо-фізіологічні дані	45
3.2	Акромегалія і гігантизм	49
3.3	Хвороба Іценка – Кушінга	56
3.4	Гіперпролактинемія	62
3.5	Гіполітуїтаризм	65
3.6	Нецукровий діабет	68
3.7	Соматотропна недостатність (Большова О. В., Майданник В. Г.)	71
3.8	Аденома гіпофіза і краніофарингеома (Цимбалюк В. І.)	94
3.9	Хвороби шишкоподібної залози (Цимбалюк В. І.)	101

4 Захворювання щитоподібної залози (Боднар П. М., Приступюк О. М., Шуляренко Л. В.)

4.1	Анатомо-фізіологічні дані	107
4.2	Нетоксичний зоб (Боднар П. М., Власенко М. В., Приступюк О. М.)	112
4.3	Тиреотоксикоз	129
4.4	Гіпотиреоз	158
4.5	Тиреоїдити	171
4.6	Рак щитоподібної залози (Боднар П. М., Бобрик М. І.)	187

5

Захворювання прищитоподібних залоз (Боднар П. М., Михальчишин Г. П.)

5.1	Анатомо-фізіологічні дані	201
5.2	Первинний гіперпаратиреоз	202
5.3	Гіпопаратиреоз	207

6

Цукровий діабет (Боднар П. М., Михальчишин Г. П.)

6.1	Анатомо-фізіологічні дані	215
6.2	Класифікація та діагностика цукрового діабету	220
6.3	Епідеміологія цукрового діабету	227
6.4	Цукровий діабет 1 типу	227
6.5	Цукровий діабет 2 типу	255
6.6	Хронічні ускладнення цукрового діабету	275
	Діабетична ретинопатія, макулопатія, катаракта, глаукома (Скрипник Р. Л.)	278
	Діабетична нефропатія (Колесник М. О.)	285
	Діабетична нейропатія (Михальчишин Г. П.)	292
	Діабетична кардіоміопатія (Урбанович А. М.)	301
	Порушення мозкового кровообігу у хворих на цукровий діабет (Пашковська Н. В.)	302
	Діабетична стопа (Михальчишин Г. П.)	306
6.7	Гострі ускладнення цукрового діабету	315
	Діабетична (гіперкетонемічна) кома (Комісаренко Ю. І.)	315
	Гіперосмолярна (гіперглікемічна, неацидотична) (Комісаренко Ю. І.)	323
6.8	Гіпоглікемія (Перцева Н. О.)	325
6.9	Цукровий діабет у вагітних, гестаційний діабет (Медведь В. І.)	333
6.10	Цукровий діабет у дітей (Большова О. В.)	342

7

Захворювання надниркових залоз (Боднар П. М., Комісаренко Ю. І.)

7.1	Анатомо-фізіологічні дані	359
7.2	Гіперфункція кори надниркових залоз	363
7.3	Недостатність кори надниркових залоз	377
7.4	Феохромоцитома	389

8	Захворювання статевих залоз (Венцківський Б. М., Венцківська І. Б., Татарчук Т. Ф., Жабіцька Л. А.)	⊖
8.1	Захворювання репродуктивної системи жінок	396
8.2	Нейроендокринні синдроми	405
8.3	Захворювання репродуктивної системи чоловіків (Луцицький Є. В.)	432
9	Хвороби обміну речовин	⊖
9.1	Ожиріння (Боднар П. М., Михальчишин Г. П.)	451
9.2	Метаболічний синдром (Нетяженко В. З., Скрипник Н. В., Мальчевська Т. Й., Нетяженко Н. В.)	460
9.3	Аліментарна дистрофія (Боднар П. М., Михальчишин Г. П.)	471
9.4	Остеопороз (Бобрик М. І.)	478
10	Поліендокринні синдроми (Боднар П. М., Комісаренко Ю. І.)	⊖
10.1	Аутоімунні поліендокринопатії	482
10.2	Синдром множинних ендокринних неоплазій	487
11	Ендокринні пухлини органів травлення (Фомін П. Д., Шепетько Є. М.)	⊖
11.1	Гормони травного тракту та підшлункової залози	496
11.2	Клінічна характеристика ендокринних пухлин травного тракту та підшлункової залози	499
12	Хірургічне лікування ендокринних захворювань (Коваленко А. Є., Комісаренко І. В.)	⊖
12.1	Хірургічне лікування захворювань щитоподібної залози	509
12.2	Хірургічне лікування гіперпаратиреозу	515
12.3	Хірургічне лікування хвороби Іценка – Кушінга	517
12.4	Хірургічне лікування пухлин надниркових залоз	519
12.5	Хірургічне лікування злоякісних пухлин надниркових залоз	522

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

525